

I maj 2014 publicerades en ekonomisk kommentar som redovisade data från juli 2010 till juli 2013 om enskilda hushålls skulder och inkomster.

Denna ekonomiska kommentar utökar analysen med nyligen insamlade data för perioden augusti 2013–juli 2014. Generellt sett är det små förändringar mellan juli 2013 och juli 2014. För hushåll med bolån har den genomsnittliga skuldkvoten ökat med cirka 2 procentenheter, men för hushåll i högre inkomstgrupper och högre åldersgrupper har den ökat mer. Återbetalningstakterna för individer med bolån var i stort sett oförändrade mellan mätperioderna.

Svenska hushållens skuldsättning – uppdatering för 2014

Gustav Alfelt och Jakob Winstrand¹

Författarna är verksamma vid Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet

I en ekonomisk kommentar om hushållens skuldsättning som publicerades i maj 2014 analyserades data om enskilda hushålls skulder och inkomster som hänförde sig till perioden juli 2010–juli 2013.² I denna kommentar utökas analysen med nyligen insamlade data för perioden augusti 2013–juli 2014.

Materialet inkluderar information om lån och förvärvsinkomster för samtliga individer med lån hos Sveriges åtta största banker. Hushåll utan skulder ingår således inte. Materialet består av månatliga observationer mellan juli 2010 och juli 2014 och innefattar omkring fyra miljoner vuxna individer kopplade till knappt två miljoner hushåll. Av dessa har ungefär tre miljoner individer och en och en halv miljon hushåll bolån. För en mer utförlig redogörelse för datamaterialet se Winstrand och Ölcer (2014). Underlagen för alla diagram i den här framställningen finns tillgängliga i Tabellbilaga 1.

Resultaten kan sammanfattas i följande fyra punkter:

1. För hushåll med bolån har den genomsnittliga skuldkvoten ökat från cirka 313 procent i juli 2013 till cirka 315 procent i juli 2014.³
2. Skuldkvoten för hushåll i högre inkomstgrupper har ökat mer än skuldkvoten för hushåll i lägre inkomstgrupper.
3. Den genomsnittliga skuldkvoten har ökat något mer för individer i högre åldersgrupper än för individer i lägre åldersgrupper.
4. Återbetalningstakterna för individer med bolån var i stort sett oförändrade mellan mätperioderna (det vill säga perioden juli 2013 till juli 2014 jämförd med perioden juli 2012 till juli 2013).

I denna kommentar redovisas skuldkvot för hushåll med bolån i olika inkomstgrupper i juli 2014 och återbetalningstakter under perioden juli 2013 till juli 2014. Dessa resultat är även publicerade i Finansiell stabilitet 2014:2. Skuldkvoterna i denna kommentar är beräknade enbart för skuldsatta hushåll, vilket innebär att nivåerna inte kan jämföras med den aggregerade skuldkvoten för samtliga hushåll i Sverige och som i tredje kvartalet 2014 var cirka 173 procent.

Skuldsättning i olika inkomst- och åldersgrupper

Som ett mått på skuldsättning används begreppet skuldkvot. Skuldkvoten är beräknad som individens eller hushållets skuld i förhållande till den disponibla inkomsten. För att studera den genomsnittliga skuldkvoten i olika inkomstgrupper har vi delat in *hushållen* i tio deciler beroende på inkomst. Inkomstgrupp 1 är den tiondel av hushållen som har de lägsta inkomsterna och inkomstgrupp 10 är den tiondel som har de högsta inkomsterna.⁴

1. Författarna vill tacka Martin W Johansson, Johan Molin, Jonas Niemeyer och Marianne Sterner för värdefulla synpunkter.

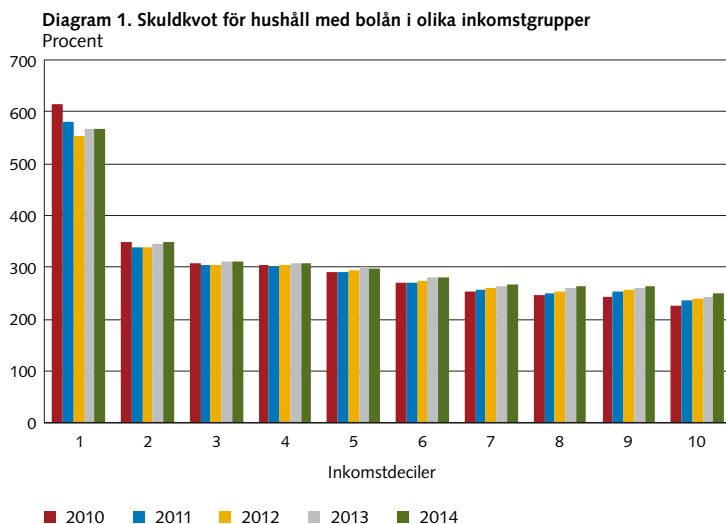
2. Winstrand, Jakob och Dilan Ölcer (2014), "Hur skuldsatta är de svenska hushållen?" Ekonomiska kommentarer, Sveriges riksbank, Nr 1, 2014.

3. Se Finansiell stabilitet 2014:2.

4. Detta innebär att hushåll kan tillhöra olika inkomstgrupper i olika perioder.

Skuldkvoten ökar mer för grupper med höga inkomster

Diagram 1 visar hur den genomsnittliga skuldkvoten för hushåll med bolån i varje inkomstgrupp utvecklats över tid.⁵ Överlag tenderar skuldkvoten att vara något högre för hushåll med lägre inkomster. I juli 2014 låg den genomsnittliga skuldkvoten på 347 procent för hushåll i inkomstgrupp 2 och 251 procent för hushåll i inkomstgrupp 10. Under perioden 2010 till 2014 har skuldkvoten dock ökat mer i de högre inkomstgrupperna än i de lägre. Mellan 2013 och 2014 har skuldkvoten ökat med 0,4 och 2 procentenheter i andra och tredje inkomstgruppen samt minskat med 0,3 procentenheter i den fjärde inkomstgruppen, medan den ökat med 4, 6 respektive 8 procentenheter i åttonde, nionde och tionde inkomstgruppen.

Anm. Data är från juli i respektive år. Den genomsnittliga disponibla inkomsten för hushåll med bolån under de fem tidpunkterna låg inom följande intervall i respektive inkomstdecil; 1: 104 527 kr–120 858 kr, 2: 183 178 kr–210 103 kr, 3: 232 326 kr–265 534 kr, 4: 281 919 kr–322 016 kr, 5: 331 717 kr–379 038 kr, 6: 375 049 kr–429 961 kr, 7: 416 486 kr–479 226 kr, 8: 465 528 kr–537 937 kr, 9: 540 980 kr–626 746 kr, 10: 848 652 kr–978 555 kr. Skuldkvoten är beräknad som den genomsnittliga skuldkvoten för hushåll i varje inkomstdecil. Källa: Riksbanken

Skuldkvoten ökar mer i högre åldersgrupper

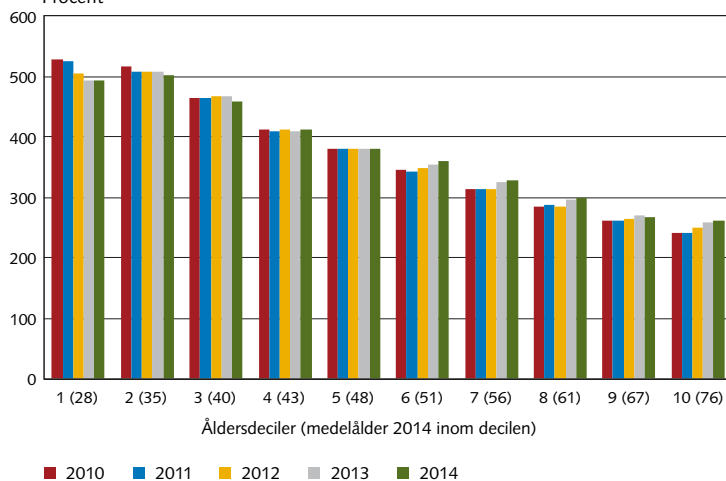
Vi har också data över skuldkvoten på individnivå. Dessa individdata har delats in i tio deciler efter ålder. Åldersgrupp 1 är den tiondel individer som är yngst medan åldersgrupp 10 är den tiondel individer som är äldst.⁶

Diagram 2 visar den genomsnittliga skuldkvoten för individer med bolån i varje åldersgrupp. Överlag tenderar skuldkvoten att vara lägre i högre åldrar. I juli 2014 hade den första åldersgruppen en genomsnittlig skuldkvot på 493 procent medan den tionde åldersgruppen hade en skuldkvot på 261 procent. Skuldkvoten i de högre åldrarna har dock ökat mellan 2010 och 2014, medan det omvända gäller i de lägre åldrarna. Jämför man utfallet 2014 med utfallet 2013 så minskade skuldkvoten med 7 procentenheter i både andra och tredje åldersgruppen samt ökade med 3 procentenheter i fjärde åldersgruppen medan den ökade med 6, 4 respektive 3 procentenheter i sjätte, sjunde och åttonde åldersgruppen.

5. Den höga skuldkvoten i den lägsta inkomstgruppen bör dock tolkas med viss försiktighet eftersom denna grupp bland annat inkluderar hushåll som har väldigt varierande inkomster. Gruppen kan exempelvis inkludera "nolltaxerare", egenföretagare som kan ha gjort en förlust ett visst år eller en stor reavinst som resulterat i en hög skatt. Den kan även innehålla hushåll som har ett bolån i Sverige, men arbetar i ett annat land och som inte har en förvärvsinkomst i Sverige.

6. Detta innebär att individer kan tillhöra olika åldersdeciler i olika perioder.

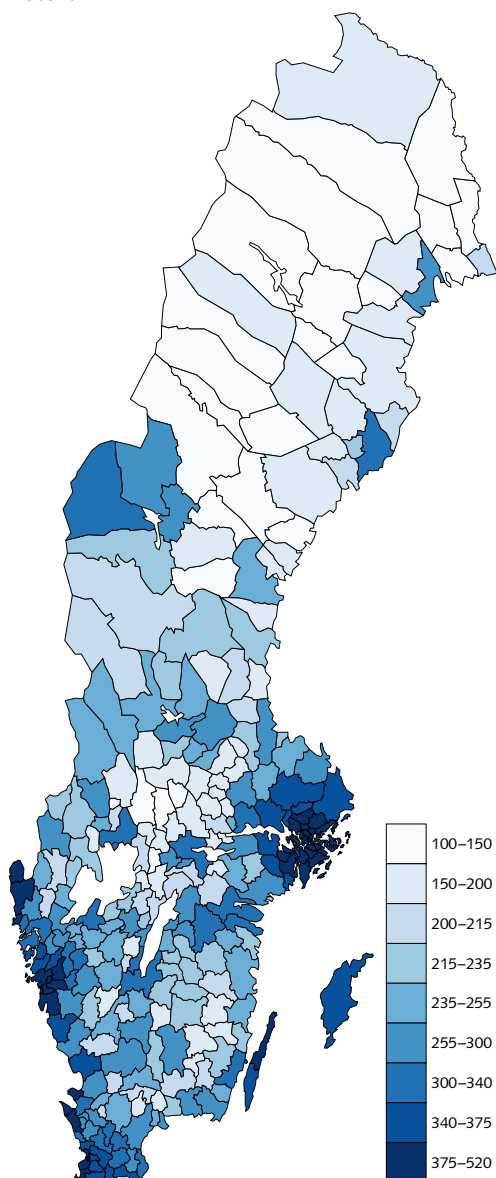
Diagram 2. Skuldkvot för individer med bolån i olika åldersgrupper
Procent

Anm. Data är från juli i respektive år. Skuldkvoten är beräknad som genomsnittlig skuldkvot för individer i varje åldersdecil.
Källa: Riksbanken

Skuldsättning i olika regioner

Figur 1. Genomsnittlig skuldkvot för hushåll med bolån i olika kommuner
Procent

Tabell 1. Kommuner med högst respektive lägst genomsnittlig skuldkvot för hushåll med bolån.

Högst skuldkvot
Procent

KOMMUN	SKULDKVOT
Vaxholm	517
Lidingö	512
Värmdö	510
Danderyd	500
Vellinge	493
Nacka	492
Sundbyberg	491
Solna	488
Ekerö	457
Stockholm	455

Lägst skuldkvot
Procent

KOMMUN	SKULDKVOT
Hällefors	133
Sollefteå	132
Älvsbyn	128
Åsele	126
Övertorneå	124
Malå	122
Dorotea	120
Norsjö	117
Överkalix	114
Arjeplog	108

Anm. Data från juli 2014. Skuldkvoten är beräknad som den genomsnittliga skuldkvoten för hushåll med bolån i varje kommun.
Källa: Riksbanken

Figur 1 visar den genomsnittliga skuldkvoten för hushåll med bolån i Sveriges olika kommuner. För alla hushåll med bolån är medelskuldkvoten 315 procent. Ser man till hela landet har över hälften av kommunerna en genomsnittlig skuldkvot över 240 procent. En fjärdedel av kommunerna har en skuldkvot under 200 procent och en fjärdedel en skuldkvot över 330 procent. Tabell 1 visar kommunerna med de tio högsta respektive tio lägsta genomsnittliga skuldkvoterna för hushåll med bolån.

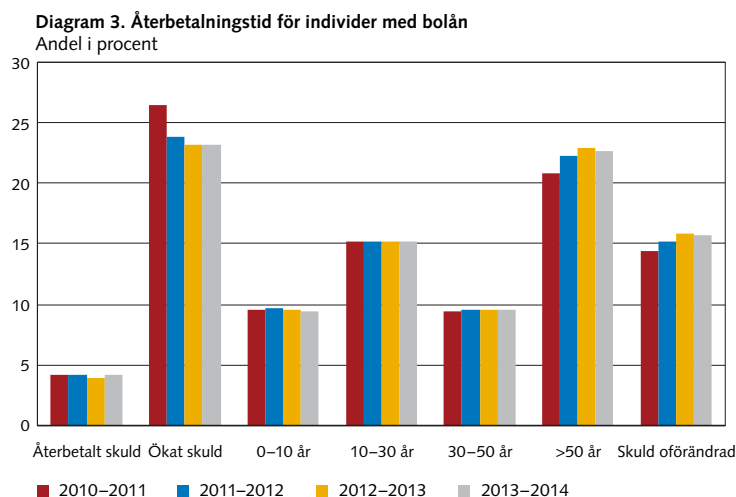
Skuldförändring

I datamaterialet finns inte någon information om faktiska amorteringar och amorteringsvillkor. I analysen av förändringarna i individers skulder jämför vi därför i stället skuldsaldon vid olika tidsperioder. Därefter beräknas hur lång tid det skulle ta för varje individ att återbetala sina lån med den återbetalningstakt som observerades mellan tidsperioderna. Underlaget består alltså av nettoamorteringar, det vill säga amorteringar minus nyupptagna lån, för individer i den befintliga lånestocken.

Återbetalningstakterna i princip oförändrade

Diagram 3 visar fördelningen av återbetalningstid för individer med bolån. Jämför man förändringar mellan 2012–2013 och 2013–2014 så ökade andelen individer som återbetalat sin skuld med 0,4 procentenheter. Andelen individer som ökat sin skuld ökade med 0,1 procentenheter, medan andelen med en återbetalningstid på över 50 år och andelen med oförändrad skuld minskade med 0,1 procentenheter var. Återbetalningstakten har således förändrats mycket lite mellan de två senaste perioderna.

På uppmaning av Finansinspektionen har Svenska Bankföreningen rekommenderat bankerna att från halvårsskiftet 2014 förse alla nya bolånekunder med en individuell amorteringsplan. I vilken utsträckning detta har påverkat deras amorteringar går inte att utläsa av den statistik som denna ekonomiska kommentar baseras på eftersom datamaterialet bara sträcker sig till juli 2014. Rekommendationen gäller dock enbart nya bolåntagare, vilket innebär att det tar lång tid innan den får några större effekter i den totala stocken av bolåntagare.

Anm. Återbetalningstiden avser den tid det skulle ta för en individ att återbetala sina lån givet den skuldförändring som observerats mellan tidsperioderna. 2010–2011 avser förändringen mellan juli 2010 och juli 2011, 2011–2012 avser förändringen mellan juli 2011 och juli 2012, 2012–2013 avser förändringen mellan juli 2012 och juli 2013 och 2013–2014 avser förändringen mellan juli 2013 och juli 2014.

Källa: Riksbanken

Referenser

Finansiell stabilitet 2014:2, Sveriges riksbank.

Winstrand, Jakob och Dilan Ölcer (2014) "Hur skuldsatta är de svenska hushållen?" Ekonomiska kommentarer, Sveriges riksbank, Nr 1, 2014.